

Oskola

gyermek számára ajánl

Takátsi A.

a „völegény”-hez uri-utca a párisi utca szegletén.

Chiffon ingeket:

6 éves 1 ft. 10 kr., 10 éves 1 ft. 20 kr.
12 éves 1 ft. 30 kr.

Színes ingeket:

6 éves 1 ft. 20 kr., 10 éves 1 ft. 35 kr.,
12 éves 1 ft. 50 kr.

Vászon ingeket:

6 éves 1 ft. 35 kr., 10 éves 1 ft. 50 kr.,
12 éves 1 ft. 80 kr.

Gatyákat:

6 éves 1 ft. 10 kr., 8 éves 1 ft. 15 kr.,
10 éves 1 ft. 30 kr., 12 éves 1 ft.
40 kr., 14 éves 1 ft. 60 kr.

887 (1-3)

Titkos

betegségeket

még macacs és üdült bajokat is egy kór-
rodában, mint magán gyakorlat foly-
tán több ezer beteg legjobbnak
bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül,
hogy a beteg hivatásban vagy élet-
módjában változtatnék. Gyökeresen,
biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-ház-
ban, 1-ő emelet, délelőtt 7-9-ig, dél-
után 1-4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal
válaszolnak, s kívánatra a gyógy-
szerek is megküldenek.
870 (7-12)

Beküldetett.

Zágrab.
Tek. Midbach gyógyszerész urnak.
Az öntől vett kitűnő

Köszvény-vászon

itt igen hatáshoz alkalmazást talál. Nemrég
Lazric határőrnek Resetarcban is küldött ön
ily vászont, melynek használata után ő, ki
hat hónapon átcsuszban sínlódott és majdnem
nyomorékká lett, teljesen kigyógyult. Epen
ma kerestem meg e köszvény-vászon
(kapható Pesten, TÓRÓK József gyógy-
szertárban, király-utca) megrendelésére
Legyen szives tehát e felette hasznos kös-
vény-vászonból 2 darabot czimem alatt
posta utánvétel mellett küldeni.

Tisztelettel
Antalok J.,
tanító Crubicán.
U. p. Uj Gradiska.
883 (4-4)

Hetedik kiadás
(magyar nyelven negyedik).

A nemi élet titka s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi be-
tegezésről, az utóbbiak óv- és gyógy-
módjairól. 879 (5-12)
Függelékkel a bujakói ragályzáról
és Dr. Ródet, lyoni orvos
ragályelleni legbiztosabb óv-
szeréről,
a férfi és női ivarszerek boncsinál ábrával.
Ára: 1 ujforint.
Postán megküldve 10 krral több
utánvétellel 40 krral több.
Megrendelhető szerzőtől következő
czim alatt:

Dr. Elber V. P.
Pesten, József-utca 66-ik számú
saját házában.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomtatott sajtó nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Henry-Rifle.

Amerikai hatultöltő ismétlő-fegyver.

A vadászat és fegyver-kedvelők

Ágyelmét hátrókodunk az egyenesen Amerikából áhozott, fentebbi rajz szerinti hátultöltő ismétlő-fegyverre vezetni. A
60 alatti 7-el meggyezett 10-től-veendő alakú üres acél cső, a g nyíláson keresztül 10 kősz töltésnyel töltetik meg,
mely az acél fog-nyel csakis két tempója által összesen egy fél perc alatt süthető el. A fegyver hossza 42 hüvelyk,
súlyja 7 1/2 font, beoszt. szerkezete el. uszt.that an a könnyen kezelhető, külső kiállítású finom izlés mellett egyszerű, s
900 lépésre be lövő löve medve, vaddisna, szarvas, tüzök, daru s egyéb fő- és szárnyas vadak vadászására, kit önd-
en pedig mint ismétlő-fegyver, utóbban és a házán minden szaktól megeléged, kitűnő szerkesztésű végezté ig a ajánlatok.
Ara minden kellőkkel együtt 125 int. ezüst pénzben vagy bankjegyen a napi árfolyam szerint, törbe rész díltény-
hárelveknél száza 2 ft 40 kr. Részletes rajzai és leírásai kívánatra bérmentesen szolgálunk.

Ajánljuk továbbá egyéb fegyvereink dus választékát.

Kétsövű Lefauchaux-fegyver

csaban- és zsinóros damask-csővel ft 36., 40., 45.,
50., finom angol moire, pakószög, Bernard és róza-da-
masc-csővel ft 60., 65., 75., 85., 95., 100.,
115., 125., finom Lancaster-fegyverek ft 125.

Kétsövű percussió-fegyverek

keményen forrasztott vascsővel ft 15.50, 17.50,
18., finom Ruban-csővel ft 20., 21., 21.50, 22.,
22.50, 24., finom zsinóros damask-csővel ft 25.,
28., 30., finom angol moire, pakószög, róza és Ber-
nard-damasc-csővel ft 35., 38., 42., 45., 50.,

Egysövű percussió-fegyverek

csősz k, korlók, falu-őrök sat. számára, vascsővel, patent-
-rival, félg agyazra ft 6.50, 7.50, végig agyazra ft 7.50,
8., Ratan-csővel ft 12. — 1. —

Lefauchaux marok-revolverek,

a legkisebb véle-fegyver 6 peres alatt hatszor elűthető
-sima 7m/m 7.50, 9m/m 12 ft, finomabbeműek 12-15 ft

Jóminőségű vadászszerek.

Lefauchaux-fegyvertöltények Caliber 16 12
kőszcsővel 16 22
finomak 22 28
Töltő-készletek Lefauchaux-fegyverekhez ft 1.50, 1.80,
finomabbeműek, valamint ezen fegyvernemekbe szük-
séges legújabb egyéb készletek dus választékban.
Lefauchaux tölténytartók, övek és vadász-táskák 4-5-6-
8-10-12-15 ft.
Vadász-táskák, kisebbek és nagyobbak 3.50, 4.50, 6-8-
10-12-15 ft.
Lőpor-töltők ércből és szárból 75 ktról 4 ft 50 ktrig.
Lőpor-táskák, elűthetők 1-5 fontnak 2.50-6.50 ktrig.
Sörét-zsák-k, hűtők és szállhatóságok 30 ktr-5.50-ig.
Írásbeli megrendelések különös figyelemmel gyorsan eszközöltetnek.

Minden tőlünk vett fegyvert, hogy ha az 3 hét lefolyta alatt változatlan tiszta karban állítta-
tik vissza, mással cserélünk ki vagy esetlegesen annak értékét készpénzben terítjük meg.

KERTÉSZ és EISERT Pesten,

Dorottya-utca 2. sz., a „magyar király” czimű szállóval szemközt.

878 (3-6)

HOFFMANN A. karlsbadi porcellán-raktára PESTEN,

bálvány-utca, Mocsonyi-féle házban,

ajánlja
a nagyérdemű közönségnek gazdag raktárát,

mindennemű

porcellán-edényeket,

étel-, kávé- és thea-készleteket

hat vagy tizenkét személyre

a legolcsóbb gyári árakért.

Kitűnő főző-edények chamott-földből.

Epen most jelent meg Heckenast Gusztáv
könyvkiadó-hivatalában (Pesten, egyetem-
utca 4-ik sz.) és minden könyvkereskedés-
ben is kapható:

Coelibatus

és polgári házasság.

Tartalma:

- I. A gazdaszöny. Egyház-történeti tanulmány.
- II. Egyenély főtiszt. és nagyságos agyvelőnek sajnos aberráltól a polgári házasság dolgában. Tiszteletlen polemia.

Irta

PAPRAMORGÓ

a „Barátfülek” szerzője.

Nagy nyolczadrét. — Ára 1 forint.

Magyarország képekben

Honismerető folyóirat.

Szerkeszti Nagy Miklós, Negyedréti

I. kötet 392 lap füve . . . 4 ft.

II. „ 384 „ „ . . . 4 „

Pest, szeptember 25-én 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszor hasábozott petit sor, vagy annak helye, egyszeri iktatásnál 10 krajczárba; háromszor vagy többeszeri iktatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmegyetek elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj, külön minden iktatás után 30 ujkraczár.

Favre Gyula.

Végre valahára fordult a sors kereké,
melyről már-már azt kelle hinni, hogy —
tán a deczemberi csiny bűnkátyujába fagyva
— örökre megállott, és már ezentul mindig
csak a gonosz lesz felül, és a jó mindig alul
Valóban hosszas és kemény volt az a tél,
mely Európára az 1848-iki szabadságra el-
hervasztása után következett. Dermesztő
hatását jól ismerjük magunk is, mert hiszen
nálunk még néhány fokkal hidegebb volt,
mint bárhol egyebütt... és midőn pár évvel
előzött engedni kezdett, és karjainkat szabada-
n érezők, megdőbvenve tapasztaltuk, hogy
az annyira elszibbadt, elerőtlen-
nedett, a megtörő sujtásra kép-
teleonné vált, miszerint hosszú
üdülésre van szükség, míg ez
ismét visszanyeri régi erejét.
És elégedetlenkedni kezdünk
önmagunkkal, szegyenkezve,
hogy ennyire megpuhultunk,
midőn egyszerre előállott a
nagy példa, melynek szomorú
eredményei azon egyetlen vi-
gasztalást termették számunk-
ra, hogy a megpróbáltatás ke-
gyetlen két évtizedet mások —
nálunknál nagyobbak, s erő-
sebbeknek látszó — enyhébb
körülmények között még ke-
vesebb szívóssággal állották
ki, mint mi, kiket századok
sanyara már — úgy látszik —
elrombolhatlanokká edzett, és
a kik most, párhuzamba téve
magunkat a nagy nemzetekkel,
némi önérettel tekinthetünk
vissza az elnyomatás romboló
hatású évtizedeire, melyek
ugyan ádázul pusztítottak, de
meg nem törtek bennünket...
Ime a köztársaság napja
fölkelt Franciaországban, de
mily különbség a jelenlegi, s
a 91-ki és 48-ki köztársaságok
„teli vérből” született tiszte-
let, sőt félelem - parancsoló
napjai között! Csak miután a
császárság napja, nem a vér, de a gyalázat
végtelen tengerébe lebukott, hogy onnan
soha többé föl ne keljen, csillámlanak át az
általános nemzeti gyász felhőin a félnék
erőtlen szabadság sugarai... Nem saját

erőfelfejtése, de a császárság bukása szülte
ezen, immár harmadik köztársaságot, de a
mely mégis, talán ép ez okból, állandóbb
lehet elődeinél, melyek, mint a csodaszülöt-
tek, fogakkal jöttek a világra, és a még
harczékpes monarchiával azonnal véres csa-
tába bocsátkoztak, és noha ők is erősek
voltak, de a monarchia még erősebb volt, és
végre is megtörte... míg jelenben az uj-
szülött köztársaság csak gyöngye síró cse-
csemő, de a császárság még hideg merev
halott, melyet semmi hatalom sem támaszt-
hat föl többé, ha mindjárt milliányi hadak-

got, és bármí gyöngye is az még ma, de szüle-
tése természetesebbnek látszik, s nem lehetlen,
hogy ennél fogva életrevalóbb is. Mert soha
még a személyes uralom veszélyessége és
kárthatossága eliszonyított mérvben
nem bizonyult, mint ez alkalommal. Eddig
ugyanis a császárság mellett azon egy —
téves érvet szokták fölhozni, hogy az, ha be-
lől elnyomja is a polgári szabadságot, de
kifelé erősebb teszi a nemzeti védelmet. III. Na-
poleon nyomoruságos vége ezen egyetlen
érvet is örökre tönkre silányította. Mert a
hősies szellemű francia nemzetet külső el-
lenséggel szemben soha ily
gyalázat még nem érte, mint
a melybe a katonai erőre tá-
maszkodó III. Napoleon csá-
szárság döntötte! E keserű és
feledhetlen gyászos leczkére
talán épen szüksége volt a
francia nemzetnek, hogy soha
többé a szabadság útjáról le-
ne térjen, és meggyőződjék,
hogy erejét és európai vezér-
szerepének alapjait épen azon
szabadsági és haladási eszmék
képezik, melyek számára egy-
felől világrészünk népeinek ro-
konszenvét biztosítják, másfe-
lől a hódításra és nagyra vágyó
fejedelmek elé egy visszariadó
„Memento mori”-t kiáltanak!

FAVRE GYULA.

A jelen francia köztársaság
tehát, ha nem született is
hiveinek nagy cselekvéséből,
és ha nem mutat is föl élen
azonnal nagy embereket, kik
olykor épen nagyságukkal lö-
nek szülő anyjukra nézve ve-
szélyesekké, — de vannak be-
csületes polgárai, kik a kitar-
tás, elvhűség és rendületlenség
próbakövet kiállották. És épen
ezen erények azok, melyek a
köztársaságok életét biztosít-
ják, sokszor jobban, mint a több-
nyire önző, hiu hódítók. Sőt
bizton lehet remélni, hogy ka-
tonákat, vezéreket is kitűnőbbeket fog szülni,
számosabb, jobban szerelt hadsereget szer-
vezni a köztársaság becsületes és olesó kor-
mánya, mely a nemzetet mindig jobban ké-
pes egyesíteni, mint a czinkos koteriákra

erdőt, s így ura is lett azon állás kulcsának, melyen át a francia hadsereg visszavonult.

Ezután a poroszok csakhamar elfoglalták Givonnet és Balant, mire a francziák, gyalog, lovas, tüzér mind vadfutásnak eredtek. Az árkok, hegyszakadások egészen megteltek a beleesett lovasokkal, kik fölé aztán még az ágyuk is hőmpölyögtek. Hogy a zavar teljes legyen, a porosz ágyuk újra előnyomultak, s irtózató gyorsasággal veték bombáikat ez ember, állat- s anyagszer halmaiba.

A bombák már a várost is elérték, az utcákon itt a puskaszerek nem mozgathattak egymástól. A császár ekkor lóra ült, s a Turenne-tér felé vágatott; utjában egy kartács a lova alá esett.

A Sedanban összegyűlt csapatok a csüggettség látványát nyújtották. Kimerülve az éhség s fáradtság által, bizalmatlansággal telve főnökeik ügyetlensége miatt, hadiszerek nélkül, minden újabb erőfeszítéstől vonakodtak. Wimpfen tábornok könyörög nekik, hogy egy utolsó támadást kísértsenek meg. „Éljen Franciaország!” — kiáltja — „Előrel!”; de csak kevés viszhangra talált. Minden áron bizalmat akarván gerjeszteni, azt kiáltá, hogy „Bazaine hátulról támadá meg a poroszokat. Még lehetséges győzni! Vagy győzni kell, vagy meghalni!” A trombiták mindenfelől harsogtak. Nehány ezer elszánt ember összegyűlt s a felvonó hídra kiindult a tábornokkal a városból. . .

nelem kéréseket logikája biztosított mindenkit arról, hogy el fogja érni bünbödését.

Gyilkolással kezdődött, népelnyomással folyt, szűkkel végződött. Szept. hó első napjai végtelen sok tanuságot rejtenek magukban. . .

A mult hó utolsó szeptember első napja nyomott vészjelő hangulatban találta Páris. Még akkor mit sem tudtak arról a csapásról, mely Sedannál érte a francia nemzetet. De a balsejtelem ott volt a levegőben, s minden órában várni lehetett a vihar kitérését.

Palikao a Napoleon-dynasztia utolsó császárnak utolsó minisztere utolsó napját is arra használta fel, hogy hazudságot mondjon a nemzet szemébe. Nem titkolhatta el ugyan a valót, de

Parlamentair a sedani vár fokán. (Szept. 1. d. u. 1/2 órákor.)

szétpattant s egy kísérletben levő tábornok lovát megölte. Ekkor a csata már teljesen veszve volt. Sedanban Napoleon elnöklése alatt hadi tanács gyűlt egybe, mely a feladás feltételeit kezdte vitatni; a várostanács azt kérte, hogy ne téessék ki hasztalanul a bombáztatás iszonyainak. Valamennyi jelenvolt tábornok meg volt győződve a feladás szükségéről, két tábornokot kivéve, kik azt javasolták, hogy nem kell feladni a sereget; e két tábornok: Pellé és Bellemare.

E perczben Wimpfen tábornoknak valóságos kétségbeesett pillanata volt s még egy kísérletet akart tenni, hogy kikerülje a ségyent, mely a feladással a seregére háramlana.

Ez volt az utolsó sikertelen kísérlet. Délután fél öt órákor egy trombitástól kísérvé, parlamentair jelent meg fehér zászlóval a sedani vár fokán. Az ágyuszó nemsokára elhallgatott. A harcnak vége volt.

Szept. 4-ke Párisban.

Mikor a görög mythologia szerint a bünöket megteremtették, Nemezis istenasszony minden egyes bünnek ölébe tette a bünhödést. A francia császárság is bün volt. A törté-

gyekezett szépíteni azt, ez lévén az egyedüli ut, a melyen még tán a roskadozó trónt egy új államsin segélyével fentartani lehetett volna.

A törvényhozó-test szombati ülésében jelentést tett, mely szerint Bazaine sikertelen kísérletet tett keresztül törni a porosz hadakon, visszavetett Metzbe, s így törekvése Mac Mahonnal egyesülhetni, füstbe ment. Másrészlől nagy ütközet volt Meziéres és Sedan között, vereséggel vegyes diadal. Mac Mahon besorozta a poroszokat a Maasba, de a tulerő elől kénytelen volt visszavonulni. A helyzet nehéz. De a kormány mindent el fog követni a haza megmentésére. Kétszáz ezer mozgó nemzetőr van fegyver alá szólítva, ezek

A köztársaság kihirdetése Párisban szept. 4-én.

megvédi a fővárost s a nemzet erőfeszítésének sikerülni fog előzni az ellenséget a hazai földről. A törvényhozó kamra belátja, hogy a miniszter csak egy részét mondta el a valóságnak. Minden kebel elszorult arra a gondolatra, hogy mi lehet az, a mit elhallgattat!

A legközelebbi gyűlés éjféli határozatot, de csak egy órákor nyílt meg. Az egybegyűlt képviselők sápadt arcán valami megdöbbentő kifejezés ült a lámpák halvány fényénél. Mindenki tele volt várakozással.

Az ülés megnyitása után Palikao felállt a szószeke s a képviselők elszorult mellette, elfojtott lélekzettel hallgattak a mázsás szavakat:

„Bazine marsall hadseregével együtt körül van kerítve Metzben.

„Mac Mahon hadserege kénytelen volt visszavonulni Mezièresbe, részeit Sedanba.

„Mac Mahon súlyosan megebeheült s kénytelen volt átengedni a főparancsnokságot Wimpeffnek.

„Wimpeff tábornok a túlyomó erő előtt kénytelen volt kapitulálni.

„40,000 francia hadi fogoly esett a poroszok kezébe.

„A császár elfogattat s átadta kardját a porosz királynak.“

Soha még ily lesújtó szavak egy képviselőtől nem mondtak. A teremben siri csend támadt, s idő kellett rá, míg a consternált gyülekezetből kiemelkedett Jules Favre, bátor, szilárd léptekkel haladt fel a szószeke lépcsőin s ott minden indokolás nélkül leolvasta a következő határozati javaslatot:

„1. Bonaparte Lajos Napoleon és családja trónvesztettnek nyilvánítatik.

„2. A végrehajtó hatalom kezelésére egy bizottság nevezetik ki s felruházatik mind azon jogkörrrel, mely szükségesnek látszik az invázió visszaverésére s az idegenek kiűzésére.

„3. Trochu tábornok, mint Páris kormánya, a főváros védelmével bízik meg.“

Ez indítvány, mely mások a császár mame-lukjai közt a legnagyobb vihart idézte volna elő, a legmélyebb hallgatással fogadtatt.

Másnap a lakosság egy kiáltványt olvasott a falakon, mely szerint egy hadsereget szerveznek Páris falai közt, egy másikat a Loire-vonalon. E kiáltványt aláírta az egész miniszterium.

A törvényhozó-test épülete sarkatonasággal, csendőrökkel és városi rendőrszolgálatokkal volt körülvéve; a távoli városrészekben lázas csoportosulások történtek s a forrongó tömegekből ki-kürtö a kiáltás: „Vive la République!“

Egy és egy negyed órákor megnyílt az ülés. Kératry felállt s kérdőre vonta a miniszterelnököt, miért vette körül a törvényhozó-testület épületét katonasággal, holott a törvény értelmében a nemzetiörökség van hivatala a törvényhozó-test tanácskozási biztonságára felett őrködni.

A miniszterelnök néhány szóval felelt s javaslatot terjesztett a kamra elé, hogy egy öt tagból álló bizottságot. Ot magát nevezék ki főhelytartónak.

Favre követelte, hogy az öt éjjel tett indítványa tárgyalassék előbb. Az ősz Thiers egy harmadik javaslatot adott be, mely szerint választson a kamra saját kebeléből kormányt, mely mihielyt lehet, alkotmányozó gyűlést hívjon össze.

E három indítvány tárgyalására a képviselők visszavonultak az osztályokba. Ezalatt odakünn tengerre nőtt a néparadat. Egyre újabb meg újabb csapatok gyülekeztek a többihez, polgárok, munkások, nemzetőrök, mozgódrök, katonák, fégyveresen és fégyvertelenül hullámoltak a Concorde-terén s együtt éltették a köztársaságot.

„Fel a törvényhozó terembe!“ kiáltá egy hang, mire a tömeg ellentálatlanul hömpölygött a be-taszított ajtókon, s egy pillanat alatt tömve volt karzat, terem, képviselői padok, elnöki és jegyzői emelvények mind. „Éljen a köztársaság!“ „Le a császárral!“ hangzott mindenfelől. Hiába kísérték meg Gambetta a csendet helyreállítani, hiába tűntek el, mint egy varázsütésre Palikao és társai, a zaj nem akart szünni sehogy.

Ekkor a baloldali képviselők összeszedték magukat s átvonultak a Hotel de Villebe, a városházához. Ez az a hely, hol 1789 óta valamennyi francia köztársaság ideiglenes kormánya megalakult.

Ezzel a forradalom kitört. Végtelen volt a lelkesedés mindenfelé, a polgárok és katonák egymás karjaiba borultak, s úgy éltették a köztársaságot.

A tömeg a Hotel de Ville felé áramlott. Hívták Jules Favret, Gambettát, Rochefortot. Végre megjelent az épület tornácán Gambetta, kezében egy ívvel, mire a tömeg rögtön elcsendesedett s félbeszakították végig a következő kiáltványt:

„Páris polgárai!

„A köztársaság kikiáltott.

„Felkiáltás utján új kormányt neveztetett ki, a következő polgárokból: Emanuel Arago, Cremieaux, Jules Favre, Jules Ferry, Gambetta, Garnier Pagés, Glais-Bizoin, Pelletan, Picard, Rochefort, Jules Simon.

„Trochu tábornok a nemzeti védelem legfelsőbb katonai hatalmával ruházottat fel, s a kormánynak elnökévé neveztetett ki.

„A kormány nyugalomra inti a polgárokat. Ne feledje a nemzet, hogy az ellenség előtt áll.

„A kormány mindenekelőtt a nemzeti védelem kormánya lesz.“

Határtnál volt a lelkesedés, melylyel a kiáltvány fogadtatt. Egy nemzet kitörő öröme volt ez, mely megszabadult a lidérez husz évi nyomásától.

A köztársaság feltámadt. Visszavivta jogait, elűzte a zsarnokságot és szolgálát, s mindezt, mint Jules Favre a külügyminiszter mondá, a nélkül, hogy egy csöpp vért ontott, egyetlen egy polgárt szabadságától megfosztott volna.

Franciaországnak bizonyára legnagyobb napja ez évi szept. 4-ke volt e században.

Utazás a hold körül.

(Folytatás.)

IX.

A hosszú éj.

A változás, a nappalnak éjre fordulása oly pillanatnyi hírtelenséggel történt, a hold teljesen megvilágított tányérra oly egyszerre tűnt el szemek elől, mintha csak elfújta volna valaki.

Künn az ürben s benn a löveg belsejében a legteljesebb sötétség uralkodott. Kénytelenek voltak meggyújtani a gázt, hogy egy mást is láthassák. De annak gyöngye világa a külső éjbe nem hatott ki s ott setét maradt minden, mint előbb. Eltűnt a föld, eltűnt a nap, eltűnt a holdnak megvilágított oldala. Ők, lövegükkel a hold által vetett árnyék kupjában, ugyszólva a hold háta mögött találták magukat, mely tőlök a napot és a földet egyszerre egészen eltakarta.

A hold ez oldala, melyhez most értek, soha sem látja a földet, mely felé mindig csak másik — s mindig ugyanegy felé van fordítva. Ellenben a nap fényugaraiban felváltva részesül a két oldal. Ha a földnek holdtölte látszik, mint most, akkor a föld felőli oldal van a nap felől is s általa megvilágítva. De ha a földnek holdujtsága van, akkor emez oldalt sítta a nap.

Ezt tudva, — okoskodék Ardán Mihály, — jobb lett volna akkor jönnünk, mikor újság s nem mikor holdtölte van!

— S miért, barátom?

— Csak azért, mert a hold amaz oldalát már a földről is ismerjük, ha nem láttuk is közelről, mint most, de a föld legkitünőbb távcsövei elég közel hozzák azt arra, hogy róla aránylagkielégítő térképek készüljenek. Ellenben a hold emez oldaláról legkisebb fogalmunk sincs; s most, midőn ily közel járunk hozzá, a teljes sötétség miatt ép oly keveset látunk belőle, mint a mikor mi a földön s az tőlünk elfordulva volt.

— De hisz akkor is, — ha ugyan jobban a holdba érkezünk, mint most, — annak földfelé fordult oldalára kellene leesnünk; ott akkor éjt találnánk, s nem sokkal nehezebb volna kiismerni magunkat egy új világban éjjel, mint nappal. Ott megtelepedve majd meglátogattuk volna alkalmas időben emezt, a földnek láthatatlan oldalát is, ha teszük épen olyankor, mikor a nap azt sítja.

— Sokáig, néma bámulattal, feledve mindent, merengtek utasaink e felséges látománnyon. Egy kellemetlen s egyre ürhetlenebbé váló érzés riasztotta föl végre: a hideg. A nap megvonván tőlök sugárait, a csillagközi űr enyhületlen hidegége voltak kitesztva.

Csakhogy mindenekelőtt: meg kellett volna érkezni a holdba, barátim!

Ez ellen aztán semmit sem lehetett mondani.

— Átalában, — mondá Nicholl, — a hold emez oldalával (a földön láthatatlannal t. i. a melynél épen jártak) sokkal mostohább bánt a természet, mint a tulsóval. Amannak mindig van világa; vagy a napvagy a földvilág; holdtöltekor a napot látja s furdik fényében; újságkor a földet, mely ugy tűnik föl neki, mint nekünk a tele hold, csakhogy sokkal nagyobb és fényesebb! Ez a szegény, mostoha, láthatatlan oldal, ha a nap felé fordulhat jó; de aztán 15 napig teljes éjszakája van: napot nem lát, mert attól épen elfordult, földet sem, mert azt soha nem látat.

— Képzeljétek, — kiáltá föl Ardán, — ha a hold csak egyik felén a földnek volna látható s a másikon soha sem; pl. ha Európa soha sem láthatna holdat: nem elmenné-e minden európai ember életében egyszer Amerikába vagy Ausztráliába, csakhogy a hold felséges látományában részesülhessen! Bizony, ha a holdnak emez oldalán lakói vannak, azok el-elzarándokolnak, fogadom, a másik oldalra, nem egyébért, hanem csak föld-látni is! Részemről, ha hold-lakónak születtem volna, és ezen az oldalon: kívándorolnék s a tulsó oldalra költözém. Fény, fény! az nekem az élet!

— Ha csak, — jegyzé meg Nicholl, — az egész levegő nem épen erre az oldalra van szorulva, mely a földről láthatatlan.

— Az már megmondolást érdemel — S pedig nem lehetlen. A sűrűbb, súlyosabb elemek, tojásdad hegyben nyomultak a föld felé, s a levegő, mint higabb, könnyebb, a másik laposabb oldalra szorultat. Ha e fölvetel alapos, akkor a hold emez oldala minden látszó hátrányai mellett is mégis az előnyösebbik. A levegővel viz, a vízzel tenyészet, a tenyészettel állati élet jár, s lehet, hogy mind ez, mi a földről látható oldalon hiányzik, emezen megvan még!

Ah, hogy minderről utasaink, a közvetlen szemléltet által meg nem győződhetek! Hogy ily közel hozzá, átláthatlan éj fedé el előlök a hold eme rejtélyes oldalát!

Minden figyelmüket a csillagos égre kellett fordítaniok, mely teljes pompájában ragyogott feletök most is. A teljesen fekete égre föltűzött fénypontokként égtek a csillagok, mintha át nem látszó fal megül, lyukakon pillantottak volna keresztül. Az ég egy tetemes részét nagy fekete karika foglalta el, melyen semmi sem látszott: — a hold.

Ha a boszuság, hogy épen ezéljokat nem érhetök el, nem keserítette volna szívöket, meg kellett volna vallaniok, hogy a csillagos ég látása oly gyönyört nyujtott, minöben földi csillagász soha sem részesült még. Szemök az egész éggömböt befogta, a déli keresztől az északi sarkcsillagig, s a Canopustól a Wégáig, melyek tizenkét ezer esztendő múlva a sarkcsillagok szerepét amazoktól (a napéj-egyenlőség pontok folytonos haladása — u. n. precessiója következtében) átveendik. A képzeldés eltévedt e felséges végetlenségben, melyből a csillagok szelid és egyenlő világgal, lobogás nélkül (mit a földön csak a légkörny okoz), mint mosolygó szemek tekintettek a mindenség abszolút csendjében e kis új csillagra, melyet emberi kezek löktek közéjük — a Columbiád lövegére!

Sokáig, néma bámulattal, feledve mindent, merengtek utasaink e felséges látománnyon. Egy kellemetlen s egyre ürhetlenebbé váló érzés riasztotta föl végre: a hideg. A nap megvonván tőlök sugárait, a csillagközi űr enyhületlen hidegége voltak kitesztva.

Bármily nagyon kellett is gazdálkodniok a gázzal, most lehetetlen volt azt kímélniök; ha fényét nélkülözhatték volna is, de melegét nem. A löveg ablakai, leheltök s kigözölögséktől minden perczen párával vonva be s vastagon befagyva, újra meg újra ismételt dörszölés által tisztultak csak meg.

— Mily borzasztó hideg van oda künn! — mondá Ardán. — Nem lehetne-e most megmérnünk?

— De épen most, vagy soha, — felelé Barbicane. — De mikép kezdjük hozzá?

— Könnyen. Kilökjük a hőméröt, s az, mint a többi tárgyak, szépen velünk jó. Egy óra múlva kinyulok utána s beveszem ismét.

— A kezdeddel? Nem jó volna. Irtoztató égéshez hasonló fájdalomt éreznél, mintha fehér izzó vas sütné a karodat, — mert mindegy, egyszerre rohamosan hagyja-e el vagy érinti testünket a melegség, az érzés egyforma, — és mikorra behuzná, kar helyett egy éléketlenül, fagytól összeszugo-rított csutakot látnál. Nem ugy. Rövid zsin-negre kötjük, hogy berántása gyorsan tör-ténhessék, ugy hajtjuk ki s vonjuk ismét vissza.

A kísérletre természetesen nem a közönséges használatban levő higanyos hőméröt választották, mert az már a 42° foknál, a higany megfagyása miatt, felmondja a szolgálátot. Barbicane Walferdin-féle hőmérö-vel is ellátta volt az utra magát s most annak akarta hasznát venni.

Az ablakon, bármilyen gyorsan történt is kinyitása s becukása, borzasztó hideg to-lult be egy másodperc alatt. Félóra múlva ismét bevették a hőméröt.

140 fokot mutatott (Cels.) a fagypon-t alatt. — A kísérlet tehát Pouilletnek adott igazat Fourier ellenében. Ennyi tehát a csil-lagvilág hőmérséklete; ily borzalmas hideg van tehát a hold felületének azon részén is, mely a naptól el van fordulva; s e rémitő hidegségű éj a holdban tizenöt napig tart!

(Folyt. követh.)

Franciaország 1792-ben.

Francia lapok gyakran emlegetik a mostani viszonyok szembetűnő hasonlatosságát az ország 1792-ki viszonyaival. És valóban a dicső forradalmi és a jelen váltságos év eseményei s különösen a nemzetgyűlés tárgyalásai a törvényhozó-testületével oly sok megfelelő vonást tüntetnek föl, hogy az Assemblée nationale (nemzetgyűlés) érte-kezleteinek dióhéjba szorított kivonata nem lesz talán érdekeltlen olvasniok előtt.

Hétfő, 1792. szept. 3. A belügyminiszter jelenté, hogy az ellenség Stenay-ban, Lille-ben, Sedan-ban, Montmédy-ben, Verdun-ben és Longwy-ban van. A hadügyminiszter (Servan) panasz-kodik, hogy a nép felbujtogatására hamis híreket terjesztönek és azok meghazudtolását követeli a gyűléstől. — Gensonné ajánlata egy határoza-tot fogadnak el, melynek ezéja az egységét a polgárok között és a belbékét megerősíteni és biztosítani. Szigorú rendszabályokat alkalmaznak azok ellen, kik pénzét osztogattak szét, hogy lázón-gásokat szítsanak.

Kedd, szept. 4. Számtalan polgár, kik mind-nyán készek az ellenség elébe menni, csapa-tokban vonul el a nemzetgyűlés előtt. — A főváros védelmére tábor föllállítása határozatit el. Egy rendkívüli bizottmányunk köteletségévé teszük, hogy a végreható hatalomtól tudósításokat sze-vezzen, s azokat a nép között szorgalmasan ter-vezesse. Dumouriez tábornok egy levélben tudatja, hogy a hadsereg a szenvedett vereségok dacára is igen lelkesült, és hogy a földnépe tömego-sen kél fel; egy 400 ezeres parancsnok megérkezett, mikor bort adott nekik inni. Mindenünnon ön-ken-tös, tömeges fölfegyverkezéséről érkeznek tudósítások.

Szerda, szept. 5. A nemzetgyűlés egy tagja tudatja, hogy a határon azon törvény követhet-tében, mely a francia köztársaság kivételét megtiltja, egy pénzküldeményt zár alá vetettek. A vétekesek főbe fognak lövötni. — Ismét önkéntesek defiliro-zása. — Önkéntes hazafiai adományok tömegesen folynak be.

Csütörtök, szept. 6. Péthion, Páris polgár-mestere jelenti, hogy a főváros nyugodt. A tábor-nokok a határról igen jól szervezett ellenállásról értesítenek.

Péntek, szept. 7. Dumouriezről egy levelet olvasnak föl, melyben kéri, hogy hadseregét egé-szesség ki 35,000 emberre, mert néhány szükséges helyőrség hátrahagyása által teljesen meggyen-gült. Összeköttetésben áll Kollermannnal, ki Thion-ville-ben van s a chalons-i utat fezezi. — Egy követ tudatja, hogy a halottakat mindenütt kiássák s az ólomkoporsókból golyókat öntenek.

Szombat, szept. 8. Önkéntes hadsapatok de-filözása, kik között 217 nőt fedeztek föl férfi-ruhába öltözve, kik szintén a háboruba akartak menni.

Vasárnap, szept. 9. Harezi hírek fölolvassása. Az ellenség Thionville-t és Metz-et fenyegeti. Ereje 56,000-re megy Verdun és Clermont között, 48,000-re Longwy mögött, 86,000-re a Breisgaub-an. E 190,000 ember ellen Franciaország Du-mouriez által ki 35,000 emberrel s a Birontól vezettet 7000 főnyi előőrsi csapattal; továbbá Kollermann hadseregét Bar-le-Ducben, 16,000 em-berrel és egy előőrsi csapattal, mely Dillon pa-rancsnoksága alatt 7000 emberből áll, s végre Luckner hadseregét Chalons-ban 23 000 emberrel — összesen tehát 87,000 embert. Servan hadügy-miniszter panasz-kodik, hogy minduntalan tudósí-tásokat követelnek tőle a hadseregről, holott meg kellene gondolni, hogy az ilyen megmondolatlanul közzétett részletek ártani fognak a haza érdekei-nek. A nemzetgyűlés fölmenti őt a fölvilágosítások adásának kötelezettsége alól.

Hétfő, szept. 10. Kollermannnak Dumouriezrel valószínűleg bekövetkezendő egyesülését a nem-zetgyűlés közel kilátásba helyezi, mi az ellenség elől a Párisi vezető utat el fogja zárni.

Kedd, szept. 11. Versailles és Marly kasté-lyainak vasút és önját puska- és ágyugolyók öntésére fölhasználni elhatározzák.

Szerda, szept. 12. Elhatározzatik, hogy az olyan polgár szülői, ki magát a haza védelmezése alól kivonja, kötelesek két katonai fölszerelési költségét kiállani és azoknak naponként 20 sou zsoldot fizetni. — A klastromok vaskapuit és rá-csozatait egy rendelet értelmében az önkéntesek számára lánzsáknak és dárcláknak dolgozzák fel. — Dumouriezről egy levelet olvasnak föl, mely szar-int a baricourti ellenséges tábor indulni készül.

Csütörtök, szept. 13. Péthion a főváros csend-es magatartásáról tesz jelentést.

Péntek, szept. 14. Merlin de Douai és Jean de Brie kormánybiztosok jelentését, kik a departe-menteket utazták be, tudomásul veszik. Jelen-téseik a vidék hazafias magatartása és a hadsere-gbe vetett határtalan bizalma mellett bizonyítat-anak. A válopereket szabályozó törvényt vitatják. A vitaközött egy tudósítás szakítja félbe, mely szerint Kollermann tők Saint-Dizierbe vonult vissza, hogy Dumouriez megvertesse esetében, ki három ponton támogatott meg, Chalons-t és Páris-t fedezhessen.

Szombat, szept. 15. Szorongó szívvel várják a tudósításokat. Az ellenség, a mint lát-zik, egyede-jüleg kettős mozdulatot szándékozik tenni észak és kelet felé, mert Doussin és Duham bioszok egy levele tudatja, hogy egy ellenséges hadsereg Maubeuge felé nyomul előre.

Vasárnap, szept. 16. Dumouriez egy levele tudatja, hogy ő a háromszoros megrohantás-nak szerencsésen ellontolt, és az egyesülést Kollermannal végre hajtotta; 22,000 emberrel 61,000 porost vert vissza. Egy a fégyvertárok mibenléte fölött tett jelentés szerint 1792. aug. 1-én 163,160 db. fégyvert volt azokban.

Csütörtök, szept. 20. Dumouriez levelének föl-olvastatása, kinek végre az egyesülés Kollerman-nal teljesen sikerült, s ki épen készülő félben van az ellenséget megrohanni. Élénk tetszés követi e tudósítást.

Péntek, szept. 21. A nemzetgyűlés, mely 20-án permanensnek nyilvánítá magát, a nemzeti kon-ventet a Tuilleriákban megalakítja ráruház min-den hatalmat. Mihelyt magát szervezte, a nemzeti konvent Péthion elnöksége alatt és Callot d'Her-bois javaslatára Franciaországban a királyságot eltöröltnek nyilvánítja és a köztársaságot kiki-áltja.

Szombat, szept. 22. „A szabadság IV. évében és a köztársaság I. évében.“ — A francia köztár-saság épen megalapításakor kap tudósítást a Valmy melletti szerencsés győzelemről, melyet Kollermann és Dumouriez vívtak ki. Az ellenség menekül a határokon tul. — Egész Franciaor-szágnak leirhatatlan lelkesedése. — Tizenöt nap múlva, miután Dumouriez az ellenséget a keleti határokon tul kergeté, az északi hadsereg-hez ment, fölszabadította L-le-t, Valenciennes-t, Maubeuge-t az ostrom alól és okt. 5-én a jomapp-e-i fényes győzelem által az utolsó ellenséget is kipusztítá Franciaország földéről. . . .

Vajjon az 1792 és 1870 közötti hasonlóság minden tekintetben tökéletes lesz-e?!

Kapitulációk az új korban.

A sodani kapituláció az új korban csak annyiban unikum, a mennyiben I. Ferenc francia király óta sohasem fogtak el uralkodót egyenesen a csatáron. Tisztn katonai kapituláció történt. Egy müncheni lap következőleg állítja össze ezek sorát:

1. Kapituláció a Néva mellett 1700-ban. 60,000 orosz megadja magát XII. Károly svéd királynak.
 2. Pultawa mellett 1709. A pultawai csata után a svéd sereg megmaradt része megadja magát az oroszoknak. XII. Károly megmenekül a csatából.
 3. Tömbing mellett Schleswigben 1713. A svéd sereg Steenbock tábornok alatt leteszi a fégyvert az egyesült orosz-dán sereg előtt.
 4. Pirna mellett 1756. A bezárt szász sereg megadja magát Nagy Frigyes porosz királynak.
 5. Maxen mellett 1760-ban. Fink porosz tábornok 10,000 emberrel leteszi a fégyvert az osztrákok előtt. A lovasság keresztül vágja magát.
 6. Yorktonen mellett 1781-ben. Lord Cornwallis 8000 angol az észak-amerikai sereg vezérének Washingtonnak megadja magát.
 7. Ulm mellett 180-ban. Mack osztrák tá-borszernagy 32,000 emberrel megadja magát Napoleon-nak. A lovasság keresztül vágja magát.
 8. Prenzlau mellett 1806-ban. Hohenlohe herceg porosz tábornok 24,000 emberrel leteszi a fégyvert Berthier és Murat francia tábornokok előtt.
 9. Rathen (Lübeck) mellett 1806-ban. Blücher porosz tábornok 12,000 emberrel megadja magát B-rnadotte francia tábornagnak.
 10. Baylen mellett 1808-ban. Dupont francia tábornok 10,000 emberrel leteszi a fégyvert a Wellington alatt egyesült angol-spanyol sereg előtt.
 11. Kulm mellett 1813-ban. Vandomme francia tábornagy 15,000 emberrel megadja magát az orosz császár és porosz királynak. A lovasság keresztül vágja magát.
 12. Vildos mellett 1849-ben Görgei magyar tábornok 23,000 emberrel leteszi a fégyvert az oroszok előtt.
 13. Dél-Carolinában 1865-ben Johnstone és Beauregard confederalat tábornokok 20,000 em-berrel megadják magukat Sherman tábornoknak.
 14. Langensalsza mellett 1866-ban. A hannoveri sereg 16 ezer emberrel a porosz Vogel v. Falkenstein előtt leteszi a fégyvert.
 15. Sedan mellett. A francia tartalék-had-sereg Mac Mahon alatt 80,000 emberrel megadja magát a Vilmos porosz király fővezérére alatt álló szövetséges német seregeknek. III. Napoleon császár fogságba esik.
- A kapitulációk különféle jelentőségűek voltak. Kisebb jelentőségűek voltak az orosz, svéd, azász és porosz kapitulációk, mert ezek után az illető háboruk még soká tovább folytak. Ugyan ez áll az első Napoleon korszakába esett kapitulációkról. A döntő csaták sokkal később következtek csak be. A langensalszi kapitu-lációknak már nagyobb fontossága volt, mert a

hannoveri királyság sorsa ott lón eldöntve. Határozatlan politikai fontossággal bírnak a yorktowni, a világosi és a dél-carolinai kapitulációk, de ezek egyike sem éri el a sedani kapituláció fontosságát, úgy a foglyul esett sereg számára, mint következményeire nézve. Politikai fontosságot Napoleon császár elfogatása kölcsönözött neki.

Egy mitrailleuse elfoglalása.

A weissenburgi megrohanás után, midőn az aránytalanul nagyobb német erő véres győzelmet aratott Douai hadosztálya felett, Mac Mahon a francia sereg jobb szárnyával a Wörth melletti magaslatokon foglalt állást, hogy a német hadak előhaladását megakadályozza. De alig két nap múlva — aug. 6. — Mac Mahon hadteste is megvertetett. Az egész hadtest szétszórásán kívül a porosok e napon temérdek foglyot és ágyút ejtettek hatalmukba. Ekkor foglaltatott el az első mitrailleuse is. A 82. számú hesseni ezred csak ismételt rohamok, s azt védő kevés számú francia

lezője ugyanis azt írja, hogy egy orosz tiszt új puskaopt talált föl, melynek hatása háromszor nagyobb a közönséges löporénál. A megített kísérleteknél azonban kitűnt, hogy hatását a jelenleg használt kézi fegyverek tartósan el nem viselhetik, ágyukba ellenben, kivált a nehezebbé használható; különben reménylik, hogy kézi fegyverekre való alkalmazását is lehetővé fogják tenni. — Ugyane levelező tudósít tovább egy föltalált új mitrailleuse-ról, mely sokkal nagyobb előnyű, mint a francziáké; ugyanis a tott kísérletnél 4 mitrailleuse egy perc alatt 960 lövést tett, melyekből 700 ölnyi távolságból 480 a céltáblába ment; egy kísérletnél 500 ölnyi távolságból 1/2 perc alatt 880 lövést tett, melyek közül 483 talált; a harmadik kísérletnél 250 ölnyi távolságból a céltábla egészen szétforgácsoltott.

*(Sajátságos tábori posta.) A Metz körüli porosz táborból írják: Szept. 12-én egy kis légömbet fogtak el emberek, mely körülbelül 3 láb magas s vízhatlan könnyű anyagból készült. Következő mondat volt ráírva francia nyelven: „Ezen légömb megtalálójá kéretik, a benne levő

dekesebb osztályában voltak letéve, s ma is ott vannak. Ezekről a kincsekről hírelték, hogy a mostani zavarok alkalmával elveszték. E hir azonban alaptalannak bizonyult be.

*(Az „Egyházi állam“ városai) Az „Egyházi állam“-nak, melyet az olasz csapatok elfoglaltak, az utóbbi időben 723,000 lakosa volt. Róma maga a múlt évben 220,000 lakost számlált, ezek között 6400 pap; Viterbo lakóinak száma 14,000, Velletri-é 13,000, Civita-Vecchia-é 10,000.

*(Pest statisztikájából.) A népszámlálás adatai szerint a főváros lakosságában (vagyis 102,741 fi és 97,735 nőnemű egyén közt) százéves csak egy férfi, de tizenegy nő van; száz éven fölül pedig csak kettő, mind a kettő nő. Kilencvenkilenc éves nincs se férfi, se nő. Kilenczven éves van 6 férfi, 13 nő; 91 éves 6 férfi, 11 nő; 92 éves 2 férfi, 4 nő; 93 éves 1 férfi s 1 nő; 94 éves 1 férfi s 6 nő; 95 éves 1 férfi s 4 nő; 96 éves 2 férfi s 1 nő (ez egy rovatban vannak kisbőszégekben); 97 és 98 évesek csupán nők vannak három-három. A műveltségi statisztika is kedvező a nőkre nézve, mert több nő (84,881) tud írni és olvasni, mint férfi

Egy mitrailleuse elfoglalása a porosok által a wörthi csatában.

osapat legyilkolása után kerithette kezei közé a halálosító fegyvert. Atalában a francia katonák Wörthnél nagy vitézséggel harcoltak, de végre is legyőztek az egy három elleni harcban. A francia sereg, mint utólag kiderült, a hadüznet alkalmával nem volt harcokész állapotban, míg Poroszország kitűnő katonai szervezeténél fogva már az első napokban roppant számú hadakkal jelenhetett meg a francia határokon. Mac Mahon Wörthnél 35,000 emberrel állott szemben 140,000 ellenében, és serge az első csatában oly nagy veszteséget szenvedett, a melyet nem volt többé ideje kipótolni, s a mely Wörthtől — Sedanhoz vezetett.

Egyveleg.

*(Szép kitalások a jövőre.) Az újabb harci fegyverek hatása: Chassepot, Dreyse, a mitrailleuse-ök pusztításai még mindig bámulatot okoznak, s máris újabb meglepetések vannak készülöben. A prágai „Národní Listy“ sz. pétervári leve-

leveleket a legközelebbi postán föladni. A légömb tehát levélposta volt, mely a teljesen körülkerített Metz várából jött s francia terület helyett német földre érkezett. A légömb a boxberg kerületi hivatalnak adott át, mely azt a hadügyminisztériumhoz tette át. A levelek, melyek benne voltak, s melyek a Mosellétől Tauberig a levegőn át tettek meg az utat, mind magánlevelek.

*(A francia korona-gyémántok.) Franciaországban a korona kincseit 1791-ben számba vette a constituantnak egy biztornánya. E kincsek akkori becslése szerinti értékkel együtt a következők voltak: 9574 gyémánt, 16,730,403 frankra becsülve. Ezekből a Rogens nevű kő egymaga 12,000,000 frankra becsültetett. — 513 keleti-gyöngy, melyeknek ára 996,700 frank; 230 rubint, 71 topáz, 150 smaragd, 134 zafir, 3 amethyst, 8 syriai karniol és 8 másféle színes kő, mindezeknek összes értéke 360,604 frank. Ezenkívül, metszött kövek, kristályok, melyek 5,834,490 frankra becsültettek. Az összes érték tett 23,922,197 frankot; most azonban a mondott kincsek legalább is három annyi érnek, mint 1791-ben. Louvre egyik legér-

(73,047); hanem azok közt meg, kik sem írni, sem olvasni nem tudnak, az arány ez: 28,270 férfi és 43,247 nő. Pap van a fővárosban 139, közhivatalnok 1624, író 151, művész (a ki i. annak tartja magát) 777, ügyvéd 555, orvos 368, süket, vak, néma, tébolyult összesen 1046, és pedig 543 férfi, 503 nő. A felekezetek közt van 2 quaker, 2 huszita, 10 anglikán, 7 mohamedán és 6 vallás nélküli.

*(Zsidók üldözése három század előtt.) Bornemisza Péter protestáns püspök egy 1578-ban megjelent hittani művében elszomorítólag érdekes képet nyújt a zsidók kényszer-ültözetről, „melyben ök Olasz-, Német-, Magyar- Lengyel- és Törökországban mind ez mai napig (1578.) nagy szegénnyel, hurrogatással és nyavalyával eszik kenyereket.“ Bornemisza szerint az ő korában Törökországban sárnga patyolatot, Olaszországban veres főveget kellett viselniök, Németországban pedig keresztet kellett ruhájokra varrniok, az elsőt Judás árulásának, a másodikat Jézus vérenek, a harmadikat Jézus keresztjének emlékére, hogy az akkori bigott kereszténység ujjal mutathasson e felekezet minden egyes tagjára.

T Á R H Á Z.

Irodalom és művészet.

*(Az egyetemi nyomdában) megjelent: „Népiskolai épülettervek.“ A vallás- és közoktatási miniszter megbízásából készítette Gönczy Pál, osztálytanácsos. Kiadja a vallás- és közoktatási miniszterium. — Nevezett mű utmutatást ad a községeknek, miképen kell egyszerű módon, azonban célszerűen, a helyi viszonyokhoz képest, az 1868-diki XXXVIII. t. cz. értelmében, iskolai épületeket építeni, vagy a meglévőket átalakítani. Miképen kell továbbá a tantermeket célszerűen s az iskolaház környékét hasznosan berendezni. Az épület- és rendezési tervek 15 táblán adatnak elő, melyekhez általános és részletes magyarázó szöveg van csatolva. — Kapható Budán, az egyetemi nyomdában 1 firtét, Ráth Mórnlál 1 frt 3 krért.

*(„Kalauz a pesti állatkertben“) czim alatt Hegyessy Kálmán igazgatótól egy füzet jelent meg a közönség használatára, magyar és német nyelven, s ára 10 kr. E szerint az állatkertben van jelenleg 180 darab emlős, 450 szárnyas állat és 60 hulló.

*(Áron Edel „nemzetgazda“) és osztályfőnök a m. kir. államvasutaknál, két füzetet adott ki: 1) „Közlekedési viszonyok Magyarországon“, mely Bartalics Imre nyomdájában készült; 2) „Gyakorlati utmutatás az eperfa és selyemhernyó tenyésztésére“ mely Stolp K. kiadásában jelent meg és Lipcsében nyomtatott.

*(Hoffmann és Molnár Eggenberger-féle akad. könyvkereskedésből) a következő lajstromot kaptuk: az ujjában megjelent „történelmi és régészeti könyvek“ lajstromát, magyar, német, francia és angol könyvekről; — a jog- és államtudományi (különféle nyelvi) művek czim- és árjegyzékét; — továbbá: az újonnan állított kölcsönkönyvtár szépirodalmi műveit, melyben 1190 magyar mű van. E kölcsönkönyvtár, a legkiválóbb hazai és külirodalmi művekkel ellátva, a napokban nyit meg. Előfizetheti havonként (2 frt. biztosíték mellett) egy munkára, vagyis egyszerre egy munkát, bármennyi kötetből állót elvive, 1 firtal. Az irodalom kedvelőire nézve célszerű és ajánlható intézmény.

*(Rosenberg testvérek) könyvkereskedéshez (egyetem-utca 2. szám) gazdag antiquariatus van csatolva, mint ezt azon könyvjegyzék tanúsítja, melynek I. füzetét most adták ki. E füzet politikai, történelmi, népismereti és bölcsészeti szakmákra terjed ki, de a következők füzetben hungarikákat ígérnek. Felhívjuk erre a magyar könyvbarátok figyelmét.

Egyház és iskola.

*(Vác városának) eddigelő csak algyimnáziuma volt; ezentel 6 osztályu gimnáziuma lesz. A hiányzó 3 tanári állomás közül egyet Vác városa, kettőt pedig Póitler Antal váci püspök biztosított, a midőn f. hó 10-én két gimnáziumi tanári állomásra 26,000 frtnyi adományt tett. A gimnázium ezentel is a kegyesrendiek vezetése alatt fog maradni.

*(A honvédelmi minisztérium) megengedte, hogy a pozsonyi jogakadémian is tarthassanak előadásokat a harcstanból. Erre nézve a kultuszminisztériummal egyetértőleg két honvédtiszt kiadott Pozsonyba a hadi tantárgyak előadására.

*(A közoktatási miniszter) a sárospataki államképződnél, az illető superintendensnek előterjesztésére Bokor József sárospataki főiskolai theologiai tanárta hely. hitv. és Honetzky Miksa tokaji evang. lelkész az ágost. hitv. hit- és erkölcsstan tanításával megbizta.

*(Szuppán bestercezálnyai püspökéről) nemrég az a hir terjedt el, hogy idegajaja miatt nem foglalhatja el püspöki széket. Most azt írják, hogy ünnepeles beigtatása meglesz okt. 3-án.

*(Tanodái értesítések.) — (A pesti főreál-tanodánál) a tanuló beírása az 1870. -ki tanévre szeptember 29-től október 5-ig, mindennap d. e. 9 órától 12-ig történik. — A felvételi vizsgálatok október 2-kat kivéve, ugyanazon napokon, a javító és pótvizsgálatok pedig október 4-én, mindig délután 3 órától 6-ig fognak megtartani. A júliusra jelentkezők, de betegség miatt elmaradt magán-tanulók vizsgálatai október 6-án, délelőtt

az írásbeliek, délután a szóbeliek fognak véghez menni.

*(A pesti református főgymnáziumban) a 1870—71-dik iskolai évre a beírások október hó 1, 2, 3, 4-ikén délelőtt 8—12-ig; délután 2—4-ig történnek meg; okt. 5-én pedig a tanévet megnyitó isteni tisztelet után a tanítások azonnal megkezdődnek. A javító vizsgák, valamint a magántanulók vizsgái is, csak a beírás ideje alatt, a tandírikar által meghatározott órákban fogadtnak el. Egyszersmind van szerencsése az alólított igazgatóságnak jelenteni, hogy a jövő iskolai évben is, az angol és francia nyelv tanulására, mindgyikre hetenként három órán, valamint a gyorsírásatra is hetenként két órán, külön tanfolyam nyitattik. Az ajánlkozó növendékek a nyelvekre külön-külön, egész évre tíz forint, a gyorsírásatra, szintén egész évre 5 forint előre való lefizetése után, az igazgató-tanár által a választott tanfolyamra bejegyeztenek. — A pesti református főgymnázium igazgatósága.

*(A debreczeni főiskolában) az akadémiai tanfolyamokban, mint szintén a gymnasiumi és polgári iskolában a beírások a jövő 1870—71. iskolai évre, a vásár közbejötté miatt, okt. 1—12-keig fognak tartatni; az előadások pedig 13-án kezdetnek meg.

*(Pápai ref. főtanoda.) A dunántúli helyét hitval. egyházközség Pápan létező főtanodájában a hittani, jogi és bölcsészeti szakokban, valamint a közép-tanodában az 1870/71. tanévi előadások f. évi október 5-én megkezdődnek. Ezt előzőleg az érettségi, fölveteli, magán és javító vizsgák szept. 28—30-án tartatnak meg. Október 1—4-ig pedig a beírások teljesítenek. — Miről az érdeklettek értesítetnek az igazgatóság által.

*(A nagykövösi h. h. lyceumban.) Toldy József igazgató jelentése szerint az 1870/71 évi tanfolyam megnyitása okt. 3-kára tűzetett ki. A folytatólagosan vezetendő beírások okt. elsőjén kezdetnek meg, — a felvételi, javító és pótvizsgák szintén okt. első hetében tartatnak. — A tanítóképzővel közös tápintézetbe a lyceumi szegényebb sorsu növendékek is felvétetnek. — Az egész dijasok havonként 7, a jótéteményesek pedig 5 forintot fizetnek.

*(A nyíregyházi felekezeti tanítóképződnél) a tanítás okt. 3-án venődi kezdetű, Bartsch Samu, Bogsch Albert és Braun Endre rendes tanárok vezetése mellett és tápintézetel összekötve. — A felügyelőség.

*(A kis-kun-halasi hely. hitvallásu VIII. osztályu lyceumban) az 1870—71-ik iskolai évre a beírások szept. 29., 30., és okt. 1., 2. és 3-án, a felvételi és magánvizsgák okt. 4. és 5-én tartatnak meg. A tápintézetben résztvenni óhajtok havonkénti 5 firtét illendő ellátást nyerne. — Tan- és beírásdíj egész évre 5 frt.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

*(A magyar gőzhajózási társulatok fuziója.) mely a bécsi Generalbank közvetítése folytán valóslásához közel jutott, a közbejött politikai események folytán, melyek új kibocsátásokra nézve nem igen tették kedvezővé a pénzpiacot, egyelőre elhalasztott, de azért meg fog történni. A leendő egyesülés miatt az öt társulat vagyona felvételott s ez következők eredményt mutatott fel: Az első magy. gőzhajózási társulatnak van 12 gőzöse, 12 vontató gőzöse, 23 álló hajója; összes értéke 1,003,383 frt. — A hajózálog-invézetnek van 8 g., 37 v. és 1 a.; értéke 1488, 355 frt. Magyar Lloyd 15 g., 39 v. és 3 a.; érték 1,320,085 frt. Pest-bécsi remorqueur társulat 4 g., 22 v. és 1 a.; érték 689,335 frt. Országos gőzhajózási társulat 3 g. és 6 v.; érték 267,872 frt. Összesen tehát 42 gőzös, 116 vontató és 28 álló hajó, 4,769,030 frt. értékben.

*(A debreczeni kertészeti egylet) okt. 8., 9. és 10-ik napján hazai gyümölcs, bor, kerti veteemény és kertészeti műszerekből kiállítást rendez. A legnagyobb és leghelyesebb elnevezésű alma és körte-gyűjteményre 10 arany, a legkitűnőbb szőlő-gyűjteményre 6 arany, haszon és díszkertészeti mag-gyűjteményre 6 ar., bogyógyűjteményre 6 ar., fözelek és aszalt gyümölcsök gyűjteményre 6 ar., litűnő kertészeti eszközökre 5., a legkitűnőbb sajáttermelésű zöldség-gyűjteményre 4 arany stb.

Minden küldemény, a mennyire csak lehet, a tárgyak, illetőleg gyümölcsök válfajjainktól pontos név- és mennyiség-jegyzékével együtt okt. 6-ig a debreczeni gyümölcs kiállítást rendező bizottsághoz (a városi nagy tanács terembe) küldendő.

Balesetek, elemi csapások.

*(Tűzvész.) Bobró városát Árvaegyében f. hó 5-én nagy szerencsétlenség érte. 15 lakház és 33 gazdasági épület égett el a betakarított idei terméssel együtt. Jóllehet a károsultak nagyobará biztosítva voltak, a kár mégis jelentékeny.

*(Fegyverrel ne jó játszani.) Till Mária, 25 éves csavargó hölgy, mult szombaton éjjel a királyutcai Güttler-féle kávéházban több férfi társaságában mulatott. Buchmüller Nándor szerzőfőlögegy a társaság mulatására revolverrel elővette, s azt vélc, hogy zárv a van, Till Mária-ra segezté, e szavakkal: „vigyázz meglőlek“ — rásüté. A golyó a léány bal mellébe a szív fölé furdott, s vesélyes sebést okozott. Buchmüller azonnal letartóztatott; a nő már meghalt.

Mi ujság!

*(Magyar jogászgűylés.) A Pesten szept. 25—30-ig tartandó jogászgűylésre több mint másfél ezer részvevő jelentkezt. Az ülések az akadémia dísztermében lesznek, s a megnyitási ünnepélynél Horváth B. igazságügyér fogja a kormányt képviselni. — A jogászgűylés napirendje következő: Szept. 25-én d. e. 9 órakor teljes ülés. Szept. 26., 27. és 28-án, mindenkor d. e. 9, esetleg d. u. 3 órakor is szakosztályi ülések. Szept. 29. és 30-kán d. e. 9-kor teljes ülések. — A díszlakoma a redoutban 55-én lesz, nem pedig 24-én, mint némely jegyire hibásan van nyomatva.

*(A zágrábi honvéd-zászló fölszentelés) szept. 18-ikán fényes ünnepélyvel történt meg a székes egyházban. A honvédség a templom előtti térer volt föllálítva: 1400 gyalog és 156 lovas. A tér és az érsei lak, horvát színű lobogókkal volt díszítve. A templomban az oltár előtt állt a lobogó, mely fehér selyemből van, vörös fehér-kék szegélyzettel s Magyar- és Horvát-Szlavon-Dalmátország címereivel, gádzag arany himzés közt. A lobogó szalagja a zászlóanyja: Rauch bin nejének ajándoka, s egyik oldalára ez van hímézve: „Za kralja i domovinu“ (Hazáért és a királyért). Az egyházi szertartást Mihalovics érsek végezte. Az ünnepélyt a bán által rendezett lakoma zárta be. Az érsek ez alkalomból 17 akó bort adott a legénységnek.

*(Hollán Ernő ezredes) és az ősi hadgyakorlatok idejére kinevezett honvéd dandárnok, kedden reggel szemlélt tartott a pesti 1. sz. honvédzászlóalj felett. A csapatok szétszórót esatarendben, két rohamban, több és oszlopalakzatokban mutatták ki képességüket, s végül elléptettek a dandárnok előtt, ki az elléptetés után a tiszteket „mind maga köré gyűjté s a király és haza nevében köszönetet mondott nekik a fáradságért és szorgalomért, melyet a legénység kiképzése körül tanúsítottak. A legénységnek is kifejezte teljes megelégedését. A zászlóalj 24-dikén reggel Vécseőre megy s onnan vasuton Szegedre szállítatik, a hol az első dandár, mely 6 zászlóalj és 3 lovasszázadból áll, dandár gyakorlatokat fog tartani. A tüzérséget, mivel a honvédség ilyenell eddigelő nem bír, lovas tüzértartalékosok fogják képezni.

*(Az első honvéd huszár század) szept. 21-én Dóry százados vezérlete alatt fen volt Budán a várban, bemutatni magát a honvédelmi minisztériumnál, jelesen Szende Béla minisztertanácsosnál, mint a minisztérium vezetőjénél és Ghyczy ezredes osztályfőnökénél. Midőn a tisztelegésről visszatértek, az „Angol királyinó“ szállodánál megálltak Deák Ferencz lakása előtt, s a százados vezényszavára tisztelegtek. Ez utóbbi tisztelegés, mint beszélik, az adott alkalmat, hogy Dóry százados, ki 1848-ban is honvéd százados volt, még 1854-ben egy Deákkal folytatott beszélgetés alkalmával, midőn a haza szomorú jelenéről s a jövő reményeiről volt szó, a vita folyamában azt mondta volna, hogy még megérjük az időt, hogy ő, Dóry, honvédszáddal Deák ablaka előtt eldefiliroz. Deák akkor ezt lehetetlennek tartotta, de im szerencsésen esélődött.

(Haldiosok.) Liedemann Emil nyug. m. k. építészeti igazgató és budavárosi képviselő a miat Galicziából visszatért Pest felé, Pozsony mellett a vasúti waggonban hirtelen meghalt; szélhűdés érte. — Geist György ügyvéd Békés-megyében Csákon szept. 10-én 49 éves korában meghalt. — Zaboyszky László szepesmegyei püspök f. hó 11-én 78 éves korában elhunyt; szept. 15-én temették el a székesegyház sírboltjába. — Kovács Károly, Csongrádmegye alispánja H.-M.-Vásárhelyen 65 éves korában szept. 19-én meghalt. — Tomka Pál Máramarosmegyének az 1848. előtti korszakban huzamos ideig tisztii ügyéze, 1861. szolgabírája, Taraczközön élte 61-ik évében meghalt.

A háboruból. — Párist a poroszok már teljesen körülkerítették, s szept. 17., 18. és 19-kén Páris falai alatt már csatározások folytak, melyeknek kimenetelét mindkét fél jelentései magukra nézve mondják kedvezőnek. A porosz királynak nevéhez intézett sürgönye szerint egy porosz és bajor hadtest a Szajunál áthaladva, a Vinoy tábornok vezérlete alatt levő francziákat a seceuxi maguelaton megtámadta, s 7 ágyút és számos foglyot ejtve, az örödkökhöz visszazorította. Orleansból érkezett franczia jelentés szerint Vissoux mellett folyt csatában 25,000 franczia harcolt 15,000 porosz ellen, a poroszok a francziák által kartács-lövésekkel fogadtattak, sok embert veszítettek, mire a folyón visszavonultak.

Toul várának ostromáról szintén ellenkező tudósítások érkeznek; porosz jelentés szerint a meklenburgiak szept. 20-án rohammal bevették; szept. 22-ki franczia jelentés szerint a németek támadása visszaveretett, és nagy veszteséget szenvedtek. A várparancsnok kijelenté, hogy meg nem adja magát, míg inge testén nem ég.

Strassburgot szintén keményen ostromolják, de a vitéz Uhrich folyvást tartja magát. A németek 20-án egy külső sánczot elfoglaltak. A várórség 14-ki és 18-ki kiróhanásával sok veszteséget okozott az ostromlóknak. Werder porosz táb. megtámadta a strassburgi lakosoktól a kivonulást, s a város tekintet nélküli bombázásával fenyegetőzik, ha Strassburg még tovább is ellenáll.

(Békekisérlet.) Az angol kormány közbenjárására Favre és Bismarck értekezésbe léptek. A franczia köztársaság külügyminisztere 20-kán a poroszok Páris közelében levő főhadiszállására Meauxba ment, Vilmos király miniszterével találkozandó. 21-én fél óráig értekeztek Rothschild la-ferrierei falusi kastélyában. Találkozásukról egy távirat a következőket jelenti: „A porosz követelések a hadikárpótólán kívül a következők: Elzasznak és Német-Lotharingiának átengedése, Metz és Thionville lerombolása, Páris elfoglalása, a czéblől, hogy Poroszország a békepreliminárék végleges elfogadása iránt biztosítékokat nyerjen. Favre mindenképp a constituáló gyűlés összehívásának lehetőségét kívánta, hogy a béke az alkotmányozó ülés által helybenhagyassék. Bismarck Elzaszban és Német-Lotharingiában nem engedi meg a constituáló gyűlésbe való választásokat. A helyzet rendkívül feszült, mert már eddig is a párisi kormányhoz nagyobb vidéki városok részéről több óvástétel érkezett minden, Franciaországot megalázó békekötés ellen. Bismarck Bazaine részéről határozott hozzájárulást kíván, ennek elérésére pedig nincsen semmi remény. — Egy londoni lap azt hiszi, Favre fel van hatalmazva hadikárpótás fejében 100 millió font sterlingot, a várak lerontását, és a legrosszabb esetben Elzasz és Lotharingia semlegesítését ajánlani.

Nemzeti színház. Péntek, szept. 16. „Lear király.” Tragédia 5 felv. Irta Shakespeare; ford. Vörösmarty. Szombat, szept. 17. „Faust.” Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Gounod K. Vasárnap, szept. 18. „A vén bakancsos és fia a huszár.” Népszínmű 3 felv. Irta Szilgigeti J. Hétfő, szept. 19. „A társaságból.” Színmű 4 felv. Irta Bauernfeld; ford. Szerdahelyi. Kedd, szept. 20. „A vándorsíri vig nek.” Vig opera 3 felv. Zenéjét szerzte Nicolai G. Szerda, szept. 21. „Grütti.” Eredeti dráma 5 felv. Irta Szilgigeti. Csütörtök, szept. 22. „Dinaora.” Opera 3 felv. Zenéjét szerzte Meyerbeer.

HETI-NAPTÁR. Table with columns for dates (25-30), days of the week, and religious events (Katholikus, Protestans, Görög-orosz, Izraeliták, N a p, Hold). Includes details like '25 Vasár B 16 Kleofas', '26 Hétfő Ciprián, Justin', etc.

köpenyben burkolózva lépett ki a közellevő őrházból, s hosszabb ideig beszélt a kapitánynyal, biztosítván azt, hogy a kapitulációra még nem is gondol. — A mi szelsőségeinktől távosevel jól belátjuk a franczia táborban végbemenő mozgalmakat. Nagyszámú barom-nyáj legelész a Moselle rétein; a belső erősség és Metz külmüvei közt eső téreken fegyvergyakorlatokat végeznek a franczia katonák, még katonái zenéjük hangjai is hozzánk hallatszanak. Hogy Metz hamar megadja magát, nem lehet reményleni; sőt ellenkezőleg; mai vándorlásom s vizsgálgatásaim után azon meggyőződésre jutottam, hogy sok idő kell ahhoz, míg a mi zászlónk fog Metz falain lobogni.“

A „Times“ tudósítója írja 14-éről: „Metz jelenleg teljesen körül van véve. Frigyes Károly herceg a sedani győzelmet 14-én azzal ünnepelte, hogy Metz ellen 101 ágyulövet intézett. A Metz körül táborozó csapatok összes létszáma jelenleg 200,000 ember. A metzi hadseregnek azonban jelenleg nincs nehéz ágyuja, mint hogy az ily ágyúk jelenleg mind Strassburgnál vannak. Bazaine azonban nem jöhet ki a várából, mert mindenütt poroszokkal van körülvéve, kik árkokból lesnek rá. A metzi lakosság már csak lóhussal él. Érdekes azon adat, hogy Bazaine és Mac Mahon kezdetben úgy leveleztek egymással, hogy a leveleket palaczkba dugták és a Mosellen leusztatták. A Strassburggal fenült földalatti távirati összeköttetéshez hasonlólag a többi vár is összeköttetésben áll Metz-czel. A szorgalmas kutatások azonban mindaddig nem vezettek még rá. — A poroszok nem ostrommal szándékoznak Metzet bevenni; ez igen sok áldozatot kívánna. Kieheztetés és bombázással akarják átadásra bírni. Sedan elstével eleset a császárság, Metz elbuktával, minden oda lesz.“

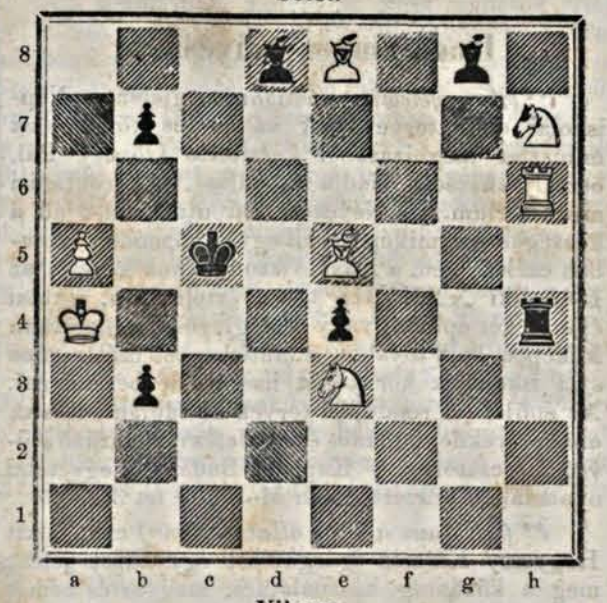
(Nancyból.) Lotharingia fővárosából írják szept. 10-éről: Nancyban nagy mozgás volt tegnap. „Bazaine jó“ rivalgá mindenfelől a nép, mely örökös illusiókban ringatja magát. „Egy hadosztály már a kapuk előtt áll, a poroszok megfutamodtak.“ A dolog úgy történt, hogy egy bajor csapat vonult el Toul felé, az utczán pedig megjelent egy franczia tábornok teljes diszruhában, ki a sedani kapituláció szerint szabadon boesított. Ezt hitte a nép Bazainának. A tömeg ily kiáltásokkal oszlott szét, „Vive la france! a bas la Prusse!“ Nancyban a fanatismus leirhatatlan. A császár letétele tetszik a népek, mert a köztársaságtól boszut vár az invasióért és foglalásért. Az előkelő hölgyek gyászba állítottak, az utczaszegleteken csak néhány nőt és blousos embert látni, kik a németül fogalmazott hadi tudósításokat leszikitják vagy leírják, hogy lefordítottassák maguknak. ** (Róma.) Most, midőn az egész mivel világot figyelme Páris felé fordul, a táviratok közt alig veszik észre az olvasók azt az egyszerű jelentést — a mi másszor világrázó hír lett volna — hogy „az olasz csapatok Rómát ostromnal bevették.“ Cadorna csapatjai a Pia kapun hatoltak be, melynek szomszédságában két rést löttek. A pápai katonaság tüzeléssel fogadta őket, de csakhamar fehér zászlót tűztek, s a harcz a pápa parancsára megszűnt. Olaszországnak Róma bevétele nyolcz halottjába került. A pápai csapatok Cadorna előtt lerakták a fegyvert. — Olaszország minden városában lelkesült demonstrációk történnék.

Előfizetési fölhívás A VASÁRNAPI UJSÁG és Politikai Ujdonságok 1870-dik október—decemberi folyamára. Előfizetési föltételek: Postán küldve vagy Pesten házhoz hordatva. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Évnyegyedre (okt.—decz.) 2 ft. 50 kr. Csupán Vasárnapi Ujság: Évnyegyedre (okt.—decz.) 1 ft. 50 kr. Csupán Politikai Ujdonságok: Évnyegyedre (okt.—decz.) 1 ft. 25 kr.

Ugy a „Vasárnapi Ujság“, mint a „Politikai Ujdonságok“ előfizetőinek legközelebb küldön mellékletül meg fogjuk küldeni Munkácsy Mihály kitűnő festőknek külföldön is oly nagy feltűnést okozott képét: a „Siralomház“ at az eredeti után készült sikerült metszetben. A Vasárnapi Ujságból még néhány teljes-számu példány július 1-től kezdve is kapható. — A pénzék bérmentes küldése kériük. — Tíz előfizetést példány után gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal kedveskedünk. A Vasárnapi Ujság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala Pest, egyetem-utczá 4. sz. a. Lapunk mai számához van mellékelve: a „Legújabb magyar levelező vagyis tanácsadó“ ezimű segédkönyv megrendelési iva.

TARTALOM. Favre Gyula (arczkép). — Őszi borongás. — Világos, Szadova, Sedan. — A sedani csata (képpel). — Szept. 4-ke Párisban (képpel). — Utazás a hold körül. (Folyt.) — Franciaország 1792-ben. — Kapitulációk az új korban. — Egy mitrailleuse elfoglalása (képpel). — Egyveleg. — Tarbáz: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Balesetek, clemi csapások. — Mi újság? — A háboruból. — Nemzeti színház. — Sakkjáték. — Heti naptár. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utczá 21. sz.)

SAKKJATEK. 565-ik sz. f. — Sahlaerg R.-tól (Stockholmban.) Sötét.

Világos. Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 560-ik számú feladvány megfejtése. (Riedl W.-tól Casselben.)

Világos. Sötét. 1. Va8—hl. Vgl—hl:(a) 2. Hf6—g4 matt. (a) Ke5—f6: 2. Vhl—h8 matt. Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Jászkieéren: Galambos István és László. — Zámolyon: Parragh József. — Nagy-Szalontán: Kovács Albert. — A pesti sakk-kör.

Előfizetési fölhívás A VASÁRNAPI UJSÁG és Politikai Ujdonságok 1870-dik október—decemberi folyamára.

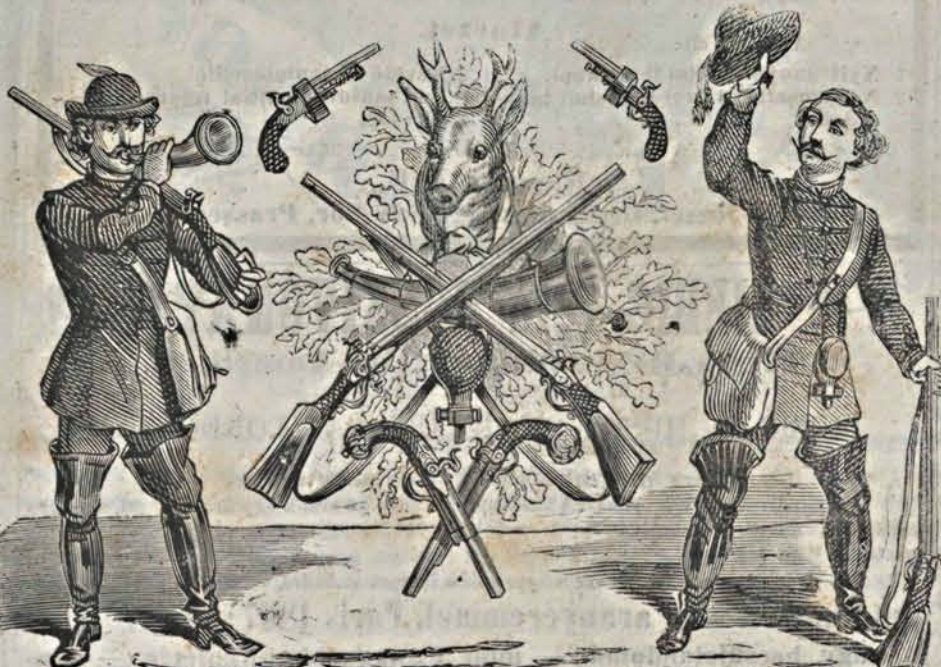
Előfizetési föltételek: Postán küldve vagy Pesten házhoz hordatva. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Évnyegyedre (okt.—decz.) 2 ft. 50 kr. Csupán Vasárnapi Ujság: Évnyegyedre (okt.—decz.) 1 ft. 50 kr. Csupán Politikai Ujdonságok: Évnyegyedre (okt.—decz.) 1 ft. 25 kr.

Ugy a „Vasárnapi Ujság“, mint a „Politikai Ujdonságok“ előfizetőinek legközelebb küldön mellékletül meg fogjuk küldeni Munkácsy Mihály kitűnő festőknek külföldön is oly nagy feltűnést okozott képét: a „Siralomház“ at az eredeti után készült sikerült metszetben. A Vasárnapi Ujságból még néhány teljes-számu példány július 1-től kezdve is kapható. — A pénzék bérmentes küldése kériük. — Tíz előfizetést példány után gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal kedveskedünk. A Vasárnapi Ujság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala Pest, egyetem-utczá 4. sz. a. Lapunk mai számához van mellékelve: a „Legújabb magyar levelező vagyis tanácsadó“ ezimű segédkönyv megrendelési iva.

TARTALOM. Favre Gyula (arczkép). — Őszi borongás. — Világos, Szadova, Sedan. — A sedani csata (képpel). — Szept. 4-ke Párisban (képpel). — Utazás a hold körül. (Folyt.) — Franciaország 1792-ben. — Kapitulációk az új korban. — Egy mitrailleuse elfoglalása (képpel). — Egyveleg. — Tarbáz: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Balesetek, clemi csapások. — Mi újság? — A háboruból. — Nemzeti színház. — Sakkjáték. — Heti naptár. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utczá 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros Posten, országot, a „Zrinyi“ kávéház átellenében.

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros Posten, országot, a „Zrinyi“ kávéház átellenében.

Lancaster-, Lefauchaux-vadászfegyvereket, revolvereket és uti-pisztolyokat a legnagyobb választékban ajánl

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros

Pesten, országot, a „Zrinyi“ kávéház átellenében.

- I. Percussiósfegyverek. 1 egyszerű fegyver vascsővel 7 fttől 9 fttől 12 » 14 » 13 » 16 » 20 » 24 » 25 » 45 »
II. Lefauchaux-fegyverek finom sodrony- és damasztésóvel. 1 duplafegyver finom sodronyócsóvel s jó lakattal 40 fttől 45 fttől 1 » finom sodronyócsóvel vésett kettőslakattal 50 » 70 » 1 » finom damasztésóvel vésett kettőslakattal 60 » 70 » 1 » egész finom damasztésóvel kettőslakattal csinos kiállításal 75 » 85 »
III. Egyszerű s dupla Lefauchaux-, salon- s hátultöltő-fegyverek. 1 Flobert vagy salonfegyver 6 és 9 m/m 18 fttől 25 fttől 1 egyszerű hátultöltő-fegyver, kis csőből 12 m/m hölgyek vagy gyermekek számára 30 » — 1 dupla Lefauchaux-fegyver (ca. 24) hölgyek vagy gyermekek számára sodronyócsóvel s vésettal 48 » 50 » 1 dupla Lefauchaux-fegyver egészen finom damasztésóvel s díszes vésettal 85 » 95 »
IV. Saját gyártmányu Lefauchaux-fegyverek, a legfinomabb sodrony- s damasztésóvel Lefauchaux, Armand és Roux rendszerre. 1 duplafegyver legfinomabb sodronyócsóvel, egész finom munka, vése s arannyal kirakva 75 fttől 80 fttől 1 duplafegyver finom damasztésóvel, egész finom munka, vése s arannyal kirakva 90 » 100 » 1 duplafegyver, damasztésóvel, legfinomabb munka, csinosan arannyal kirakva, díszes kiállításal 100 » 140 » 1 duplafegyver, a legnagyobb szorgalommal kiállitva s gazdagon arannyal kirakva 150 » 200 »
V. Lancaster duplafegyverek (központi gyuladással) legfinomabb damasztésóvel. 1 Lancaster duplafegyver, damasztésóvel, finom munka, vése aranyfelirással 130 fttől 140 fttől

Vidéki megbízások az összeg bérmentes beküldése vagy utánvét mellett azonnal pontosan teljesítenek. Csomagolás legutányosabban számítatik.

